

Belangrijk fundament onder de kwaliteit van het accountantsberoep is het systeem van permanente educatie. Begin 2019 is gekozen voor een nieuw systeem, dat vanaf 1 januari 2021 voor alle accountants in Nederland geldt. Wat gaat er precies veranderen?

TEKST BJÖRN REMMERSWAAL

Het nieuwe PE-model: meer keuze, meer verantwoordelijkheid

De Nadere Voorschriften Permanente Educatie 2019 (NVPE 2019) worden sinds begin 2019 gefaseerd ingevoerd. Vanaf 1 januari 2021 geldt het nieuwe PE-systeem voor alle leden van de NBA met een PE-verplichting. Het belangrijkste verschil: in plaats van het behalen van een verplicht aantal PE-uren per jaar, maakt elke accountant voortaan jaarlijks een 'PE-portfolio'. De NBA heeft voor het nieuwe systeem gekozen omdat het beter aansluit bij de ontwikkeling van de individuele accountant. Leden zijn in het nieuwe systeem zelf verantwoordelijk voor hun PE-programma, met meer vrijheid in keuze van inhoud en leervorm.

Wat is er anders?

Het oude PE-model van de NBA ging uit van veertig PE-uren die iedereen per jaar moest besteden aan geaccrediteerde permanente educatie; zonder dat daarbij werd gekeken in hoeverre de opgedane kennis aansloot op de kennisbehoefte. Sandra Kroon, manager afdeling Lerend Beroep bij de NBA: "Het nieuwe systeem focust veel meer op wat iedere afzonderlijke accountant nodig heeft in zijn functie - nu en in de toekomst. Accountant zijn is een leven lang leren. Wat het nieuwe systeem echt anders maakt, is dat er meer mogelijkheden zijn om te voldoen aan jouw 'PE-verplichting'. Het bijhouden van permanente educatie en jezelf ontwikkelen is meer dan het volgen van een cursus. Ook andere manieren van ontwikkelen tellen nu als PE mee. Denk aan coaching, intervisie, meelopen met een ervaren accountant, e-learning, zelfstudie etc."

In het nieuwe PE-systeem bepaalt de individuele accountant wat voldoende PE is en welke activiteiten het beste zijn om persoonlijke leer- en ontwikkeldoelen te behalen. "PE moet proportioneel en relevant zijn voor jouw persoonlijk functioneren, nu en in de toekomst", aldus Kroon. "Wij erkennen ook dat het volgen van PE kan variëren, omdat je

persoonlijke ontwikkelingsdoelen veranderen of het beroep andere eisen stelt. Onder het nieuwe PE-systeem is er dus geen verplichting om een bepaald aantal PE-uren of -punten te behalen; de verplichting zit hem in het leerresultaat. Elke accountant moet kunnen laten zien dat hij of zij de leerdoelen heeft behaald. Het belangrijkste is te kijken naar wat jij nodig hebt voor jouw functie of rol en dat jouw ontwikkeling hierbij aansluit."

‘Cursussen en trainingen zijn niet de enige manier om bij te leren.’

Leren door nieuwe dingen te doen

Cursussen en trainingen zijn in het nieuwe systeem niet de enige manier om bij te leren. “Denk aan het opstarten van een nieuw project, online lezen, onderzoeken van een bepaald onderwerp voor een klant of een bepaalde functie en specifieke discussies voeren met collega’s of andere professionele adviseurs”, licht Kroon toe. “Het nadeel van het volgen van een cursus of training is vaak dat we die op de dag zelf als heel inspirerend ervaren en dan weer vervallen in oude patronen en de waan van de dag. Door een andere manier van leren is het idee dat je ook je manier van werken verandert.”

Onderdeel van het nieuwe systeem is dan ook dat leden moeten reflecteren op de ondernomen leeractiviteiten. De *pilots* met het nieuwe PE-systeem leverden verschillende activiteiten op die als PE-activiteiten kunnen worden aangemerkt, zoals vakliteratuur lezen, literatuurstudie uitvoeren, nieuwsbrieven lezen, presentaties bijwonen, bijwonen van overleggen, collegiaal overleg, webinars volgen en feedback vragen en geven aan collega’s. Maar die lijst is ‘open’. Kroon: “Als je goed kunt bargumenteren waarom een activiteit bijdraagt aan jouw ontwikkeling als accountant, dan kan dat gelden als een PE-activiteit, zolang die doelen vallen onder een van de overkoepelende competenties ‘vaktechnische kennis’, ‘vaardigheden’ of ‘houding’.” Op de website van de NBA is hierover de nodige informatie te vinden, waaronder voorbeeldportfolio’s, beroepsprofielen en *self-assessment tools*, die als hulpmiddelen dienen bij het bepalen van de individueel beoogde leerdoelen en de te behalen leerresultaten.

Uiteraard is een vorm van monitoring essentieel om een waarborg te kunnen geven voor kwaliteit. In het nieuwe systeem is daarom een aantal kwaliteitswaarborgen ingebouwd. Zo moet elke lid jaarlijks met een *compliance button* verklaren dat hij of zij een PE-portfolio heeft opgesteld en uitgevoerd. Daarnaast doet de NBA steekproeven op PE-portfolio’s en zullen ook accountantsorganisaties controles uitvoeren bij de bij hen aangesloten accountants. Verder zijn er verplichte onderwerpen en kennistoetsen. En er is nog de gang naar de Accountantskamer, wanneer een accountant zijn of haar PE-verplichting niet goed uitvoert en geen opvolging geeft aan aanwijzingen en adviezen. ←

‘Leden zijn in het nieuwe systeem zelf verantwoordelijk voor hun PE-programma.’

INVOERING IN FASES

De Nadere Voorschriften Permanente Educatie 2019 (NVPE 2019) zijn begin 2019 ingevoerd. Daarbij is gekozen voor een invoering die in fases geschiedt. Na een eerdere pilotfase is in 2019 gestart met accountants werkzaam bij de advisorytak van de big four en accountants bij de Belastingdienst. Vanaf 2020 geldt de nieuwe PE-regeling ook voor accountants bij accountantsorganisaties met oob-vergunning, interne en overheidsaccountants en leden die vanaf 2019 zijn ingeschreven in het register.

Per 1 januari 2021 gaat de laatste en grootste groep PE-plichtige NBA-leden (met name mkb-accountants in de samenstellpraktijk, niet-oob-praktijk en accountants in business) over naar het nieuwe PE-systeem. Dat betekent een overgang van het bijhouden van PE-uren naar het schrijven van een PE-portfolio. Vanaf 1 januari 2021 geldt het nieuwe PE-systeem voor alle leden van de NBA met een PE-verplichting. Op nba.nl is alle informatie te vinden over het nieuwe systeem.